

Referat til Folketinget			Dato: 11. marts 2005
UDENRIGSMINISTERIET		MILJØMINISTERIET	
J.nr. 82.C.67.a		J.nr. D 018-0003	

**FN's miljøprogram UNEP: Referat fra 23. samling i
Styrelsesrådet / Det Globale Ministerforum for Miljø
21.-25. februar 2005, Nairobi, Kenya**

Der blev den 21. - 25. februar afholdt møde i Styrelsesrådet/Det globale ministerforum for miljø (Governing Council/Global Ministerial Environment Forum - GC/GMEF) under FN's miljøprogram (UNEP).

Mødet omfattede drøftelser på ministerniveau samt vedtagelser af en række beslutninger om UNEP's aktiviteter og institutionelle forhold.

Ministerdrøftelserne var rettet mod det kommende 2005 Topmøde, som i september d.å. skal gøre status over gennemførelsen af Årtusindeerklæringen og de tilknyttede 2015 Mål for udvikling. Der blev fokuseret på Mål 1 om fattigdom, Mål 3 om køn/ligestilling og Mål 7 om miljømæssig bæredygtighed. Resultatet af ministerdrøftelserne blev et såkaldt "President's Summary", som vil være ministrenes bidrag til 2005 Topmødet.

Resultat af ministerdrøftelserne – President's Summary.

Ministrene peger overordnet på:

- At der i implementeringen af Årtusindeerklæringen og Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling er behov for øget opmærksomhed om, at miljø er en central komponent i forbindelse med udvikling og opnåelsen af 2015 Målene.
- At specifikke og prioriterede handlinger er nødvendige for at sikre, at miljømæssig bæredygtighed bliver en integreret del af den strategi for den videre implementeringen af 2015 Målene, som forventes at resultere fra 2005 Topmødet .

Det var vigtigt for Danmark, at sammenhængen mellem Årtusindeerklæringen og Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling blev understreget, for at sikre, at miljømæssig bæredygtighed bliver en integreret del af opfølgningen på Årtusindeerklæringen. Resultatet afspejler dette og anses derfor som tilfredsstillende.

Derudover fremkom en række mere specifikke anbefalinger relateret til de tre 2015 Mål, dels til lande og det internationale samfund, dels til UNEP. Centrale anbefalinger er:

Fattigdom og miljø (ad. Mål 1)

- Systematisk integration af miljømæssig bæredygtighed i alle nationale udviklingsplaner og strategier til reducere fattigdom skal prioriteres.
- Der skal gøres mere for at tilvejebringe det økonomiske rationale bag investering i miljømæssig bæredygtighed, ved at synliggøre omkostningerne ved miljø- og naturforringelser, herunder omkostninger ved ikke at agere, samt at redegøre for de økonomiske fordele.
- UNEP's videnskabelige og finansielle basis bør styrkes, så dets mulighed for at fremme integrationen af miljømæssig bæredygtighed i udviklingspolitikker forbedres.
- Bestræbelserne på at opnå bistandsmålet på 0,7% af BNI bør styrkes, og handelshindringer, herunder i-landenes landbrugssubsidier, bør fjernes.

Miljømæssig bæredygtighed på områderne vand, sanitet og bosættelser (ad. Mål 7).

- Det er afgørende at opnå miljømæssigt bæredygtigt vandforbrug, og til dette formål må der anvendes integreret vandressourceforvaltning baseret på økosystemtilgange. UNEP bør arbejde sammen med FN's udviklingsprogram (UNDP) med henblik på at sikre integrationen af miljømæssig bæredygtig anvendelse af vandressourcer i strategier til reducere fattigdom.
- Der er behov for bæredygtige infrastrukturløsninger, som er mindre omkostningstunge og tilpasset de fattige.
- Indsatsen vedrørende slumområderne bør sigte imod at reducere beboernes sårbarhed gennem områdeplanlægning. Forbedret sanitet har høj prioritet.

Køn/ligestilling og miljø (ad. Mål 3)

- Kønsaspektet indarbejdes på alle administrative niveauer i strategier, politikker og programmer, herunder i strategier for reduktion af fattigdom. Kvinder skal være lige repræsenteret i beslutningsprocesser på miljøområdet og have fuld adgang til miljøinformation. Regeringer og internationale organisationer skal styrke eller etablere mekanismer på nationalt, regionalt og internationalt niveau for at vurdere udviklings- og miljøpolitikkers påvirkninger af kvinder.
- Barrierer for kvinders uddannelse, såsom utilstrækkelige sanitære forhold, skal identificeres og fjernes, og kvinder bør have lige adgang til økonomiske aktiviteter, naturressourcer og ejerskab af jord.
- Regeringer og det internationale samfund bør fokusere på de centrale områder som påvirker kvinder, især kemikalier, incl. tungmetaller, vand, sanitet og bosætning.

./.

Ministerdokumentet vedlægges til orientering. Det skal dog bemærkes, at der skal foretages en sidste redigering, inden den endelige version foreligger.

Vigtige emner på Styrelsesrådets dagsorden

1. Kemikalier

Kviksølv

Med udgangspunkt i en beslutningen på GC/GMEF i 2001 har UNEP formuleret et kviksølvprogram. UNEP har i 2004 hørt medlemslandene om deres holdning til det videre arbejde med programmet og landenes syn på behovet for yderligere tiltag på området.

EU-kommissionen har netop fremlagt en kviksølvstrategi, som støtter bindende regler på området. Dette støttes også af medlemslandene, men nogle lande foretrækker, at mulighederne for at inkludere kviksølv i eksisterende konventioner undersøges yderligere, før der træffes beslutning om at forhandle en ny konvention.

Danmark, de øvrige nordiske lande og Schweiz har været i front og udtrykt ønske om, at der startes forhandlinger om en konvention for kviksølv, helst i en form som gør det muligt med tiden at tilføje flere tungmetaller. Norge og Schweiz fremsatte et tekstforslag til kemikaliebeslutningen om, at der skulle startes forhandling om en ny konvention for kviksølv, men var opmærksom på, at det ville blive endog meget vanskeligt at få skabt flertal i UNEP, ikke mindst på grund af modstand fra USA og Australien.

Ikke mindst takket være en skandinavisk indsats, indenfor og udenfor EU, samt fra Schweiz, lykkedes det at få vedtaget en beslutning, som bringer indsatsen mod kviksølvforureningen videre.

Beslutningen omfatter:

- At UNEP udarbejder en oversigt over udbud, efterspørgsel og handel med kviksølv. Oversigten skal skabe et bedre grundlag for de fremtidige drøftelser om de globale aspekter af kviksølv - med udgangspunkt i en livscyklus for kviksølv - og danne baggrund for flere initiativer, evt. en konvention.
- Områder, hvor der straks bør gøres en indsats: Udslip fra punktkilder (såsom kraftværker); reduktion af forbrug i processer; reduktion af kviksølvindholdet i produkter; reduktion af produktionen af kviksølv; undgå markedsføring af kviksølv, som bliver tilovers (f.eks. fra genvinding)
- Iværksættelse af partnerskabsprogram til reduktion af udslip af kviksølv.

Strategisk tilgang for international kemikaliehåndtering - SAICM

Processen for forberedelse af den strategiske tilgang til kemikaliehåndtering, som er under udarbejdelse som led i opfølgningen på Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling og dennes kemikalieindsats, forløber stort set tilfredsstillende, og der var ikke på UNEP mødet substantielle drøftelser. Danmark og de øvrige nordiske lande spiller en væsentlig rolle i processen. Det blev besluttet, at SAICM skal vedtages ved en international kemikaliekonference næste år, som tidsmæssigt placeres i forbindelse med næste UNEP Governing Council/ Global Ministerial Environment Forum, der finder sted i februar 2006.

Et udestående er UNEP's rolle i opfølgningen af SAICM. Her er det EU's holdning, at UNEP skal være ansvarlig for opfølgningen, og at GC/GMEF skal spille en rolle i at overvåge, at strategien leder til det ønskede resultat, ikke mindst opnåelsen af kemikalieindsatsen fra Verdenstopmødet i Johannesburg.

Bly og cadmium

Det blev besluttet at udarbejde en rapport over eksisterende viden om langtrækkende transport af cadmium og bly, med henblik på at vurdere, om der er behov for internationale tiltag.

2. Beslutning om UNEP's vandstrategi

Det blev besluttet at vedtage en revideret vandstrategi, som styrker indsatsen på ferskvandsområdet. Set fra dansk side er dette vigtigt, da den reviderede strategi udgør en væsentlig del af grundlaget

for udmøntningen af det ekstraordinære danske bidrag på 15,5 mio. kr. til UNEP's vandindsats i 2005, og da strategien vil være et væsentligt indspil til 13. samling i Kommissionen for Bæredygtig Udvikling (CSD), som har vand, sanitet og bosætning på dagsordenen i år. I Styrelsesrådets beslutning opfordres samtidig UNEP til at à jour føre strategien i lyset af resultatet fra både CSD og Topmødet om 2015-Målene, som finder sted i september d.å.

3. Beslutning om Tsunami-katastrofen

Der blev vedtaget en beslutning som opfordrer UNEP til at samarbejde med internationale organisationer, herunder FN's koordinationskontor for humanitær bistand, og regeringer med henblik på at styrke miljøaspekterne i indsatsen mod naturkatastrofer. Danmark støtter beslutningen, da det er vigtigt, at UNEP arbejder tæt sammen med de øvrige FN-organisationer på området, frem for at gå enegang og for at sikre, at miljøhensyn indarbejdes i den samlede indsats.

4. International miljøforvaltning – IEG

Processen med henblik på styrkelsen af den internationale miljøforvaltning blev startet i UNEP i 2001 og mandede i 2002 ud i en beslutning om gennemførelsen af en række anbefalinger, som sigter imod: At styrke den internationale miljøpolitiske dagsorden og skabe mere sammenhængende beslutningsprocesser; at styrke den samlede miljøindsats, herunder gennem en mere effektiv koordinering og miljøets integration i FN-systemets virke samt gennem en mere effektiv implementering af de internationale miljøaftaler; at styrke udviklingslandenes kapacitet; og at styrke UNEP politisk og finansielt. Anbefalingerne blev bekræftet af Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i 2002, som tilskyndede til en samlet gennemførelse af IEG-processens komponenter, som omfatter:

1. En strategisk plan for teknologistøtte og kapacitetsopbygning
2. Styrkelse af den videnskabelige basis for UNEP
3. Universelt medlemskab af UNEP's Governing Council/Global Ministerial Environment Forum
4. Styrkelse af UNEP's finansielle basis
5. Bedre samarbejde mellem multilaterale miljøaftaler, samt
6. Bedre samarbejde på tværs af FN-systemet i FN's tværgående grupper "the Environmental Management Group" og "United Nations Development Group".

I lyset af de enkelte komponenters sammenhæng og understøttelse af det overordnede formål, samt forskellige landes varierende interesser, har Danmark og EU fortsat arbejdet for at fastholde komponenterne i en samlet "pakke".

Ad 1. Strategisk plan for teknologistøtte og kapacitetsopbygning

I december 2004 afsluttedes forhandlingerne om en strategisk plan for teknologistøtte og kapacitetsopbygning. Planen blev formelt vedtaget på GC/GMEF-mødet.

Ad 2. Styrkelse af den videnskabelige basis

UNEP har gennemført en konsultationsproces for at samle medlemstaternes synspunkter om hvorledes den videnskabelige basis for UNEP's arbejde bedst kan styrkes. På dette grundlag foreslog UNEP, at der oprettes et såkaldt "Environment-Watch Framework" - et netværkssystem som skal sikre en bedre indsamling og bearbejdning af miljødata. Danmark og EU støttede oprettelsen af et Environment-Watch Framework baseret på eksisterende strukturer og netværk.

Styrelsesrådet besluttede, at bede UNEP om at arbejde videre med et forslag til et sådant Environment Watch Framework og at sende det til høring hos medlemsstaterne, med henblik på at træffe en beslutning på næste møde.

Ad. 3. Universelt medlemskab

UNEP's Styrelsesråd har i dag 58 lande medlemmer, som i lighed med andre tilsvarende FN-organer repræsenterer de øvrige lande ud fra en geografisk fordelingsnøgle. Der er i EU flertal for universelt medlemskab af UNEP's styrende organer, om end enkelte EU-lande er tøvende. Formålet er at styrke UNEP, ved gennem universelt medlemskab at give det større legitimitet og dermed slagkraft. Fra Dansk side støtter man universelt medlemskab af det globale miljøpolitiske forum, såfremt det også indebærer en mere effektiv styring, gennem oprettelsen af en arbejdsdygtig bestyrelse (et såkaldt *Executive Board*). Et element, som har påvirket drøftelserne om universelt medlemskab, er et fransk forslag om at omdanne UNEP til en FN-særorganisation, UNEO. Mange lande mener, at universelt medlemskab er første skridt på vejen til UNEO, hvilket de p.t. ikke ønsker.

En beslutning om universelt medlemskab skal vedtages i FN's generalforsamling, som for nylig har besluttet at udskyde videre drøftelse heraf til 2006.

I lyset af den fortsatte modstand besluttede UNEP's Styrelsesråd ligeledes at udskyde videre drøftelser om sagen til næste møde.

Ad. 4. Styrkelse af UNEP's finansielle basis

Svarende til andre FN-programmer er UNEP's arbejdsprogram i overvejende grad finansieret ved frivillige bidrag og præget af kronisk underfinansiering. Hertil kommer, at arbejdsprogrammerne i stigende grad er blevet finansieret ved bidrag, som er øremærkede til specifikke formål. Forsøg med en såkaldt frivillig indikativ bidragsskala i de seneste to år har vist en stigning i både antallet af donorer og de samlede ikke-øremærkede bidrag, og har bremset tendensen i retning af en øget andel øremærkede bidrag. Danmark og EU støtter princippet om den frivillige indikative bidragsskala, men modsætter sig en udmøntning baseret på historiske bidrag fra store bidragssydere som de nordiske lande, som kan føre til en cementering af en ulige byrdefordeling. Trods de positive resultater er der fortsat stor modstand imod bidragsskalaen fra USA, Japan, Australien, Rusland, og en række udviklingslande. Det lykkedes dog i Styrelsesrådets beslutning at få nævnt anvendelse af skalaen som én af flere muligheder medlemsstater kan overveje i forbindelse med deres bidrag. I beslutningen fastholdes også behovet for en finansiering, som er stabil, forudsigelig og tilstrækkelig til at UNEP kan udføre sine opgaver. Endelig opfordres donorlandene til så vidt muligt at yde ikke-øremærkede bidrag.

Ad 5 og 6. Internationale miljøaftaler og styrket koordination

I Styrelsesrådets beslutning opfordres UNEP til fortsat at bidrage til en styrket og mere samordnet implementering af miljøaftalerne, idet deres selvstændige beslutningsmyndighed respekteres. UNEP opfordres også til at arbejde videre med at fremme koordinationen af FN-systemets miljøindsatser.

5. UNEP's budget og arbejdsprogram

Styrelsesrådet vedtog et budget og arbejdsprogram for perioden 2006-2007 til et samlet beløb på USD 271 mio. (ca. 1,8 mia. kr.). Samtidig besluttedes det, at programmets gennemførelse

finansieres med maksimalt USD 144 mio. (ca. 960 mio. kr.) fra de ikke-øremærkede midler i Miljøfonden. Den resterende finansiering forventer UNEP at få dækket ved øremærkede bidrag. Styrelsesrådet opfordrede UNEP også til at gå over til en resultat-baseret forvaltning og til at iværksætte en dialog med medlemslandene med henblik på at gøre budgettet mere gennemsigtig hvad angår forholdet mellem forventede resultater og anvendte ressourcer og til at foreslå måder hvorpå balancen mellem øremærkede og ikke-øremærkede bidrag kan genoprettes.

6. Øvrige beslutninger

Der blev desuden udarbejdet beslutninger om små østater, miljømæssige hensyn i UNEP's indkøbspraksis, fattigdom og miljø samt administrative og øvrige budgetmæssige emner.

Desuden blev der vedtaget en beslutning om køn og miljø, på basis af et udkast af Netværket af kvindelige miljøministre, hvor Danmark var medforeslagsstiller.

Endelig blev der vedtaget en foreløbig dagsorden for den næste samling i Styrelsesråd/ministerforum, med hovedemnerne energi og kemikaliehåndtering.